

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EŞLİK ÇALMA DERSİ BAŞARILARININ BAZI DEĞİŞKENLER YARDIMIYLA İNCELENMESİ

INVESTIGATING THE ACCOMPANIMENT PLAYING SUCCESS OF THE CANDIDATE MUSIC TEACHERS BY THE HELP OF SOME VARIABLES

Prof. Dr. M. Kayhan KURTULDU

Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fak. Güzel Sanatlar Eğitim Böl. Müzik Öğretmenliği ABD
Söğütü/Trabzon ORCID NO: 0000 0003 0064 9144

ÖZET

Çalışmada piyano ile eşlik dersi alan öğrencilerin başarı durumlarının mezun olunan lise türü, cinsiyet ve ana çalgı kategorisi gibi çeşitli değişkenler yardımıyla incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma için gerekli olan veriler (ders için başarı notları, demografik bilgiler) ilgili üniversitenin bölüm bilgi sisteminden gerekli izinler alınarak elde edilmiştir. Öğrencilerin başarı notları güz dönemi ve bahar dönemi olarak gruplanmış ve bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bölüm bilgi sisteminden değişkenlere yönelik (mezun olunan lise türü, cinsiyet, bireysel çalgı grubu) bilgilerin elde edilmesi sonrasında istatistik işlemler ile karşılaştırmalar yapılmıştır. İstatistik işlemlerde verilerin normal dağılım varsayımını karşılaması sebebiyle parametrik ölçümler tercih edilmiştir. Çalgı grupları değişkeni için tek yönlü varyans analizi, lise türü ve cinsiyet için bağımsız örneklem t testi tercih edilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının eşlik çalma dersi başarı durumlarının mezun olunan lise türü düzeyinde farklılık gösterdiği, cinsiyet ve çalgı grubu düzeyinde farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eşlik çalma, değişkenler, lise, cinsiyet, çalgı türü.

ABSTRACT

In this study it is aimed that to investigate the success situation of the students who has taken piano accompaniment lesson by the help of some variables such as graduated high school, gender and individual instrument category. Data for the study (success grades of the lesson, demographic information) has been obtained from the department information system of the relevant university by having required permissions. Success grades of the students has been grouped as fall and spring semester and transferred into computer system. After obtaining the information about variables (graduated high school, gender, individual information groups) from the department information system, comparisons has been made by using statistical process. In statistical process parametric measurements have been preferred because of the data are have normal distribution. For the instrument group variance one way variance analysis and for the high school and gender variance independent sample t test has been preferred. According to the findings obtained at the end of the study it is understood that success situation of the candidate students in piano accompaniment lesson is significant at graduated high school level and is not significant at gender and instrument group level.

Keywords: Accompaniment, variables, high school, gender, instrument type.

1. GİRİŞ

Piyano, hem insan hem de enstrüman seslerinin sınırlarına sahip geniş yelpazeli bir yapıya sahiptir. Armonik ve polifonik karakterler taşıyan piyano, çoksesli müziksel işitme eğitimine uygun bir eşlik çalgısıdır (Gün, Demirtaş, 2016). Piyanonun solo bir çalgı olmasının yanı sıra,

armoni oluşturma kapasitesi ve bütün çalgılarla olan tını birlikteliği önemlidir. En küçük müzik topluluklarından büyük orkestralara kadar her tür müziğin icra edildiği topluluklarda var olan piyano, en başta gelen eşlik çalgılarından biri olarak da kabul edilmiştir (Pala, vd. 2016).

Piyano, müzik eğitimi verilen kuruluşlarda pek çok derse etkin biçimde yön veren bir çalgıdır. Armoni, işitme, ses eğitimi gibi alanların yanında özellikle eşlik dersi ve eşlik çalışmaları için temel çalgı olarak önem arz etmektedir. Piyano çalgısının kendine has yapısı eşlik kavramının kendisi kadar eşlik yapan kişiyi de önemli kılmakta, eşlikçiyi donanımlı bir yapıya sahip olmak durumunda bırakmaktadır (Kurtuldu, 2016).

Piyano, öğrencilerin seslerini eğitmek amacı ile alıştırma çalışılmasında ve bu şarkılara eşlik yapılmasında etkin bir çalgıdır. Bunların yanında öğrencilerin sesine pest veya tiz gelen şarkılar için başka tona/makama transpoze çalışmaları da piyano ile etkin biçimde gerçekleştirilebilir. Bu özellikleri ile aktif olarak kullanılan bir piyano ile şarkı öğretilirken yapılan eşliğinin tempoyu, nüansı, şarkıda verilmesi istenilen duyguyu ve düşünceyi pekiştirerek kavratıldığı açıkça bilinen bir durumdur (Çevik, Güven, 2011).

Piyano eğitiminin uygulama alanı olarak görülebilecek olan eşlik derslerinde, okul müzikleri için yazılmış eşlik partilerini çalabilme, doğaçlama eşlik yapabilme, okul şarkılarına eşlik yazabilme, gibi becerilerin kazandırılması amacı güdülmektedir. Bu bakış açısıyla iyi düzeyde eşlik yapabilme amacıyla verilen eşlik eğitimi, piyanoyu da iyi derecede çalabilmenin ötesinde, armoni, kontrpuan ve müzik kuramları gibi derslerden kazanılan davranışların da katılması ile daha fonksiyonel bir nitelik kazanmaktadır (Sönmezöz, 2006).

Apel'e (1974) göre müzikte eşlik, solo çalgının ya da sesin müzikal arka planıdır. Bir piyano parçasında sol el, sağ eldeki bir partiye akorlarla eşlik edebileceği gibi piyanonun kendisi ile bir orkestra, bir solo şarkıcı ya da müzisyene eşlik etmek mümkündür (Akt: Yüksel, 2010). Eğitim süreci açısından da kendine özgü bir tekniği ve literatürü olan piyano çalgısı, piyano dersi haricinde eşlik dersi ile de eğitim öğretim faaliyetlerinde kendine yer bulmaktadır. Piyano eğitimi sürecinde verilen temel teknik beceriler ile desteklenen bir eşlik dersinde kazanılan eşlik çalma becerileri (akor çalma ve birbirine bağlama, melodiye eşlik, farklı ritmik figürler ile arpejler, melodiyi veya solisti takip vb.) öğrenciler için önemli kazanımlardır (Kurtuldu, 2018). Günümüzde bu kapsamdaki bir eşlik eğitimi, okul şarkılarına eşlik yazmak, doğaçlama eşlik yapabilme becerisi kazanmak ve yazılı eşlik partilerini çalabilme gibi becerilerini kazandırmak amaçlı yürütülmektedir (Çevik, 2011).

Eşlik kavramına ve eşlik çalma işine çoğunlukla arka planda olmasından dolayı kimi zaman müzikal, teknik ve artistik bakımdan yeterince önem verilmemektedir. Oysa eser esnasında çalınan eşlik, dinlediğimiz müziği tamamlayan önemli bir unsurdur. Bu kapsamda bakıldığında eşlik, genellikle armonik ve ritmik yapıyı destekleyen bir yapıdır. Klasik eserlerde çoğunlukla besteci tarafından yazılırken, caz ve popüler müzik gibi müziklerde doğaçlama olarak yapıldığı da bilinmektedir (Yüksel, 2010).

Piyano ile eşlik çalma becerilerinin hemen her müzik öğretmeninde iyi düzeyde var olması gerektiği ve bu becerilerin de uygun koşullar oluştuğunda mutlaka işe koşulması gerektiği pek çok akademisyen tarafından vurgulanmaktadır. Bu durum öğretmene olan ilgiyi ve bakışı etkileyebileceği gibi piyano eşliğinin kullanıldığı ders veya etkinliği de daha kıymetli hale getirecektir (Kurtuldu, 2018). Armoniyi iyi bilen, asgari düzeyde piyano tekniğine sahip bir öğrenciyi, doğru eşlik teknikleri gösterilip bu konuda iyi eğitim alması donanımlı öğretmen adaylarının doğmasına olanak sağlayabilir. Bu nedenle ilköğretim müzik derslerinde piyano eşliğinin kullanılması müzik eğitiminin verimi ve kalitesinin yükseltilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir (Demirtaş, 2011).

İyi yetişmiş bir müzik öğretmenin, sınıfında öğreteceği şarkılar için biçimsel ve armonik çözümlene yapabilmesi, piyano ya da başka çalgılar için eşlik yazabilmesi, şarkıyı çalgısıyla eşlik ederek destekleyebilmesi ve bu katkılar yardımıyla onların yaratıcılıklarını ortaya koyacak etkinlikler düzenleyebilmesi beklenen davranışlardır (Canakay, 2007). Teorik ve pratik becerilerini kullanarak bu tip çalışmaları gerçekleştiren iyi bir müzik öğretmeni, armoni bilgisini

de devreye sokarak şarkının yazıldığı tondaki uygun akorları belirleyip form özelliklerine de dikkat etmek suretiyle bir eşlik yazabilmelidir (Babacan, 2009).

Müzik öğretmenin, ileride yürütecekleri müzik derslerinde çalgısından veya piyanodan olabildiğince yararlanabilmesi, aldıkları piyano eğitiminin işlevsel olabilmesi ve okullarda öğrencilerine daha yararlı olabilmesi için onlara temel müzik bilgi ve beceri konularındaki donanımlarının yanı sıra başka beceriler de kazandırılmalıdır. Piyano ile gerçekleştirmesi öngörülen deşifre çalabilme, transpoze edebilme, okul şarkılarına piyano ile eşlik yapabilme, eşlik yazabilme, gerektiğinde şarkıları transpoze edebilme, deşifre çalabilme, parçaları çözümleme, koro ve orkestra eserlerinin parti ve partitürlerini çalabilme, birlikte çalma ve söyleme gibi temel becerilerin kazandırılması önemlidir. Nitelikli bir eğitim için öğretmen adaylarının bu işlevsel piyano becerilerine yeteri kadar hâkim olmalarının sağlanması gereklidir (Bastien, 1995: Akt: Durmaz, 2009; Aydın, Tecimer, 2013; Kardeş, 2013).

Müzik öğretmenleri genellikle çalgılarını sınıfta solfej eğitimi yaparken yardımcı çalgı, dinleti yaparken ya da şarkılara eşlik ederken ise zevk eğitiminin gereği olan bir çalgı olarak kullanırlar. Bu durum müzik eğitimi sürecinde öğretmenlerin kullandıkları çalgıların, müzik eğitiminde öğretici ve estetik amaçlara yönelik bir hizmet gerçekleştirdiği sonucunu ortaya koyar (Bilgin, 2006).

Müzik eğitimi esnasında eşlik kavramı önemli bir hal almaktadır ve özellikle okul müziğinde kullanılan bir müzikal yapıtaşını niteliğine bürünmektedir. Okul müziği adı altında okullarda öğretilen şarkılar, çocukların gelişimini amaçlayan bir planlama ile oluşturulmuş çok sesli, tek sesli şarkılar dağarcığı biçimindedir. Tüm bu dağarcığın ya da mümkün olan tümünün piyano ya da başka çalgılarla eşliklendirilmesi ve öğrencilere bu yolla öğretilmesi, müzik eğitimi sürecinden beklenen verimin kalitesini arttırmada etkili bir unsurdur (Demirtaş, 2011).

Müzik derslerinde şarkı öğretilirken piyano eşliği yapmak, temiz bir ses birlikteliği, doğru tempo, nüans, şarkıda verilmek istenen duygu, düşünce ve işlenen tema gibi hususları pekiştirecek, farklı türlerdeki müziklere karşı da ilgi oluşturabilecektir. Böyle bir müzik eğitimiyle yetişen bir bireyin kendisinde oluşan davranış değişiklikleri hem kalıcı olacak, hem de bu değişim zamanla çevresine ve ailesine de etki edecektir (Dağdeviren, 2006).

İlkokul sürecinde eğitimin özellikle şarkı öğretiminde kulaktan yapılması ve bu durumun ortaokul sürecinde de tek sesli şarkı öğretimi ile yürümesi, çok sesliğin duyurulmasının bu aşamada eşlik ile başlayabileceğini gösterir. Bu noktada kulaktan şarkı öğretimi çalışmaları eşlikle desteklenirse, öğrencilerin kulakları çok sesliliğe alıştırılabilir. Dolayısıyla piyanonun, eğitimi sürecinde öncelikle bir eşlik çalgısı olarak algılanması daha faydalıdır (Batıbay, Aydın, 2006). Piyano ile eşlik yapmak, öğrencilere beraber müzik yapmak, aynı tempo ve ton içinde kalmak gibi özellikleri kavratırken, şarkıyı söyleme esnasında öğrencilerin piyanoyu dinlemeleri ile birlikte çokseslilik duygusunu da kazandırabilir (Piji, 2007).

Piyano mesleki müzik eğitimi verilen tüm kurumlarda önemle üzerinde durulan bir alandır. Özellikle müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda lisans programının önemli bir dersi olan piyanonun etkin kullanımı, piyanonun öğretmenler tarafından mezuniyet sonrası bir eşlik çalgısı olarak kullanılması açısından da önemli kazanımlar sağlamaktadır (Bilgin, Şaktanlı, 2007).

Piyano dersleri, mesleki müzik eğitimi veren diğer birimlerdeki işlevlerinin yanında bilhassa müzik öğretmeni için, İstiklal Marşı ve diğer marşları eşlikli olarak özel gün ve törenlerde çalabilme anlamına da gelmektedir. Ulusal ve evrensel boyutlu olan ve müzik öğretimi kapsamına giren yapıtaşını seslendirebilmek, düzeyine uygun şarkı, türkü, okul şarkılarının eşliklerini çalabilme, eğer yazılı bir eşliği yoksa uygun eşlikler yazabilmek gibi ders içi ve dışı uygulamalar, öğretmenlerin derslerini daha etkili ve zevkli hale getirmesine yardımcı olacaktır (Tufan, 2004).

Gerek piyano tekniği ve kapsamı ile uyumu ve önemli bir yönü olması açısından, gerekse uygulama alanı itibarıyla eğitim öğretim faaliyetlerinin bir yönü ve kalitesini artırıcı bir unsuru olması açısından piyano ile eşlik kavramı, müzik eğitimi sürecinin de vazgeçilmez bir yapıtaşınıdır. Piyanonun kesin ve etkin rolünün bu yapıtaşını olma rolünde etkisinin büyük olduğu düşünülse de

eşlik kavramının bizatihi kendisinin müziğin ana unsurlarından biri olduğu da gerçektir. Eşlik şu veya bu şekilde hemen her toplu çalışmanın sürükleyici bir unsurudur. Bu sebeple eşiksiz bir müzik dersinin düşünülmesi, müzik dersinin kalitesine yönelik önemli bir desteği ortadan kaldırmak olarak görülebilir. Bu bakış açısıyla yürütülen çalışmada eşlik çalma dersi kapsamında iki dönemde başarı notları alan öğretmen adaylarının, bu başarı durumlarında etken olan bazı değişkenlerin (lise, cinsiyet, çalgı) etkisinin olup olmadığı araştırılmaya çalışılmıştır.

2. AMAÇ

Çalışmada piyano ile eşlik dersi alan öğrencilerin başarı durumlarının mezun olunan lise türü, cinsiyet ve ana çalgı kategorisi gibi çeşitli değişkenler yardımıyla incelenmesi amaçlanmıştır.

3. YÖNTEM

Çalışmanın ilişkisel araştırmalar modeline uygun bir desen ile yürütülmesi düşünülmüş, bu kapsamda da verilerin işlenmesi/değerlendirilmesi sürecinde nedensel karşılaştırmalı araştırmalar türünden faydalanılmıştır. İlişkisel araştırmalar değişkenler arası ilişkileri belirleyen ve bu ilişkileri analiz eden bir araştırma türü olarak karşımıza çıkmaktadır (Büyüköztürk vd. 2008; Akt: Karakaya, 2014, 68). İlişkisel araştırmaların bir türü olarak ifade edilen nedensel karşılaştırmalı araştırmalar kapsamında bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki nedensel ilişkiyi belirlemek amaçlanmaktadır (Karakaya, 2014: 72).

4. ÇALIŞMA GRUBU

Çalışma grubu 2017 – 2018 eğitim öğretim yılında son sınıfta iki dönem (güz, bahar) eşlik çalma dersi alan ve her iki dönemde de dersleri almış ve sınav başarı notları sabit olan toplam 42 öğrenciden oluşmaktadır. Dersi tek dönem almış olan eski öğrenciler ile ilgili derste devamsız ya da eksik notu olan öğrenciler listeden çıkarılmıştır.

5. VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ

Verilerin toplanması sürecinde ilk olarak ilgili derse yönelik ders başarı listeleri bölüm bilgi işlem sisteminden elde edilmiştir. Listeler güz dönemine ait arasınava ve final sınavı notları ile bahar dönemine ait arasınava ve final notları olarak listelenmiştir. Not listelerinin elde edilmesi ve bu listelerde devamsızlığı, eksik notu olan ve tek dönemde dersi alttan almış öğrencilerin ayıklanması sonrasında listede kalan öğrencilerin mezun oldukları lise türü, cinsiyet ve bireysel çalgılarının ne olduğu tespit edilmiştir. Demografik bu bilgiler de bölüm sisteminde mevcut olup, karşılaştırmalarda kullanılmıştır. Demografik verilerde mezun olunan lise türü, çalışmanın amacı ve karşılaştırmadaki net sonuç beklentisi sebebiyle güzel sanatlar liseleri ve diğer liseler olarak iki seçeneğe bir biçimde sisteme aktarılmıştır. Benzer biçimde öğrencilerin bireysel çalgıları da karşılaştırmalı işlemlerde karışıklığı engelleyerek düzenli bir veri seti elde etmek amacıyla üç alt başlık altında (yaylı, nefesli, mızraplı/telli) toplanmıştır.

Gerekli verilerin elde edilmesi sonrasında veriler istatistik işlemler için bir istatistik programına aktarılmıştır. İstatistik işlemlerde karşılaştırmalı ölçümlerdeki yolu doğru tayin etmek amacıyla ilk olarak verilerin normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığı, diğer deyişle uyum iyiliği sorgulanmıştır. Bu sorgulama için verilere yönelik çarpıklık basıklık katsayıları belirlenmiş, katsayılar çerçevesinde uyum iyiliğinin karşılandığı görülünce parametrik karşılaştırma ölçümlerinin yapılması gerektiğine karar verilmiştir. Karşılaştırmalı ölçümler sürecinde mezun olunan lise türü ve cinsiyet için bağımsız örneklem t testi, bireysel çalgı grupları için tek yönlü varyans analizi (anova testi) yapılmıştır. Bu ölçümlerde manidarlık kabul sınırı $p < ,05$ olarak kabul edilmiştir.

Tablo 1 Verilere İlişkin Normallik (Uyum İyiliği) Varsayımı Tablosu

Notlar	Çarpıklık		Basıklık	
	Ölçüm	SS	Ölçüm	SS
Güz Dönemi Ort.	-,951	0,365	,569	0,717
Bahar Dönemi Ort.	-,383	0,365	-,626	0,717
Genel Ort.	-,511	0,365	-,245	0,717

Dağılım biçimi serbest olan veriler için normallik/uyum iyiliği ölçümlerinde en sık tercih edilen ölçümler, basıklık ve çarpıklık katsayıları olarak karşımıza çıkmaktadır. Basıklık çarpıklık ölçümleri bir rasgele değişkenin momentlerinin özel durumlarıdır (Larsen, Marx, 2001; Sokal, Rolf, 2003; Akt: Türkoğlu, 2009). Basıklık ve çarpıklık katsayılarının referans sınırları söz konusu olduğunda ise literatürde farklı kabul sınırları karşımıza çıkabilmektedir. Çeşitli çalışmalarda (Vural, 2013; Arslan, 2015; Yıldız, Çevik, 2016) +1 ile -1 arasında görünen basıklık çarpıklık katsayı kabul sınırları, bazı çalışmalarda (Serinkan, Bardakçı, 2007; Sağer, vd. 2013; Vural, 2013; Ünal, Gürsoy, 2014) +2 ile -2 arasında kabul edilirken Albayrak (2009, s209) ise basıklık değerinin +3 ile -3 aralığında kabul edilebileceğini belirtmiştir. Bu bilgiler ışığında bakıldığında verilerin kabul sınırları içerisinde olduğu ve normal dağılım varsayımını karşıladığı görülmüştür.

6. BULGULAR

Çalışmada elde edilen bulguların sunumunda öğretmen adaylarının eşlik çalma dersinden aldıkları başarı puanları güz dönemi, bahar dönemi ve her iki dönemin ortalaması biçiminde oluşan genel ortalama başlıkları altında hesaplanarak karşılaştırmalı ölçümlerde kullanılmıştır.

Tablo 2 Lise Değişkenine Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Tablosu

Notlar	Grup	N	Ort.	sd	t	p
Güz Dönemi Ort.	GSL	25	83,72	40	4,40	,000
	Diğer	17	69,97			
Bahar Dönemi Ort.	GSL	25	81,52	40	4,21	,000
	Diğer	17	62,32			
Genel Ort.	GSL	25	82,62	40	4,55	,000
	Diğer	17	62,14			

Eşlik notlarının lise değişkeni çerçevesinde değerlendirildiği ölçümlerde notların incelendiği üç ortalama düzeyinde de (güz, bahar, genel) $p < ,05$ düzeyine göre anlamlı fark bulunmuştur. Gerek güz dönemi başarı ortalaması, gerek bahar dönemi başarı ortalaması, gerekse her iki dönemin genel ortalaması düzeyinde anlamlı farkın ortalama değerleri de incelendiğinde güzel sanatlar lisesi öğrencileri yönünde olduğu görülmektedir. Eşlik dersinde oluşan başarı durumunun öğrencilerin lise mezuniyet altyapılarının etkili olduğu söylenilebilir.

Tablo 3 Cinsiyet Değişkenine Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Tablosu

Notlar	Grup	N	Ort.	sd	t	p
Güz Dönemi Ort.	Kız	31	78,43	40	0,25	,802
	Erkek	11	77,36			
Bahar Dönemi Ort.	Kız	31	73,90	40	0,09	,924
	Erkek	11	73,31			
Genel Ort.	Kız	31	76,16	40	0,16	,869
	Erkek	11	75,34			

Tablo 3 incelendiğinde her üç tip ortalama eşlik puanları açısından gruplar arasında $p < ,05$ düzeyine göre anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bu durum eşlik dersi başarı durumlarında her iki dönem ve bu dönemlerin ortalamasında cinsiyet değişkeninin herhangi bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

Tablo 4 Çalgı Türü Değişkenine Yönelik Tek Yönlü Anova Testi Tablosu

Notlar		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Güz Dönemi Ort.	Gruplar arası	155,452	2	77,726	0,532	,592
	Gruplar içi	5695,792	39	146,046		
	Toplam	5851,244	41			
Bahar Dönemi Ort.	Gruplar arası	378,286	2	189,143	0,628	,539
	Gruplar içi	11751,339	39	301,316		
	Toplam	12129,625	41			
Genel Ort.	Gruplar arası	254,663	2	127,332	0,638	,534
	Gruplar içi	7778,617	39	199,452		
	Toplam	8033,280	41			

Öğrencilerin çalgı türlerinin eşlik dersi başarısı ile ilişkisinin sorgulandığı tablo 4 incelendiğinde üç ortalama puan düzeyinde de gruplar arasında $p < ,05$ düzeyinde anlamlı fark gerçekleşmemiştir. Cinsiyet değişkeninde olduğu gibi çalgı değişkeninin de eşlik dersinde oluşan başarı durumları ile ilişkisi yoktur. Öğrencilerin başarı durumları ana çalgılarına göre farklılık göstermemektedir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yürütülen çalışmada müzik öğretmeni adaylarının eşlik dersi başarı durumlarının incelemeye alınan değişkenlerden biri olan lise değişkeni ile etkileşim içinde olduğu anlaşılmıştır. Karşılaştırma sürecinde yer alan diğer iki değişken olan cinsiyet ve bireysel çalgı gruplarına yönelik anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu bulgular Piji Küçük (2015) tarafından yürütülen ve konu kapsamı başarı durumlarından farklı biçimde öz yeterlikle ilgili olan çalışmadaki karşılaştırmalı ölçüm bulguları ile örtüşmektedir. Piji Küçük (2015) çalışmasında öz yeterlikleri mezun olunan lise düzeyine göre karşılaştırmış ve bu çalışmadaki gibi güzel sanatlar lisesi yönünde anlamlı bir fark bulmuştur. Yine ilgili çalışmadaki cinsiyet karşılaştırması bu çalışmadaki gibi anlamlı bulunmamıştır. Kurtuldu (2018) tarafından yapılan ve öğrencilerin piyano dersi ile eşlik dersi puanlarını karşılaştıran bir başka çalışmada da aynen bu çalışmadaki gibi güzel sanatlar lisesi mezunu öğrencileri yönünde anlamlı farka rastlanmıştır.

Eşlik çalma için gereken beceriler kapsamında yapılan bir nitel çalışmada ise Pirlibeyoğlu ve Şişman (2017) öğretim elemanlarının müzik öğretmeninin piyano performansının eşlik yapabilecek düzeyde gelişmiş olması gerektiği yönünde görüş bildirdiğine işaret etmektedir. Benzer biçimde Bobetsky'de (2004) müzik öğretmenleri için piyano çalma becerilerinin eşlik açısından önemli olduğunu vurgulamış, gelecekteki müzik öğretmenleri için de önemine gönderme yapmıştır (Akt: Küçükosmanoğlu, 2011). Yukarıda bahsedilen çalışmalar ve eşlik için piyano çalma becerilerine yönelik ifadeler, piyano çalma becerisinin gelişmiş olmasının eşlik üzerindeki etkisine işaret etmektedir. Eşlik başarı durumlarının güzel sanatlar lisesi öğrencileri yönünde gerçekleşmiş olması, piyano çalma becerilerinin de gelişmiş olma beklentisi ile ilişkisi açısından önemli görülmektedir. Etkili eşlik çalmak, hatta gerektiğinde doğaçlama eşlik yapabilmek için gerekli becerilerin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu çalışmada lise düzeyindeki anlamlı farklılık da bu kavrama işaret etmektedir.

Cinsiyet ve çalgı türü açısından eşlik çalma başarı durumları açısından anlamlı fark bulunamamıştır. Bu durum cinsiyet gibi genel bir değişkenin eşlik becerisi üzerinde bu çalışma grubu düzeyinde etkili olmadığını göstermiştir. Ele alınan konunun piyano ile eşlik kapsamında gerçekleşmiş olması da öğrencilerin çaldıkları diğer bireysel çalgı türünü ve buradaki becerisini etkili bir unsur olarak göstermemiştir. Yapılan çalışmada cinsiyet ve çalgı türünün eşlik çalma becerileri üzerinde etkili olmayışının sebepleri bu şekilde yorumlanabilir. Genel olarak bakıldığında çalışma grubundaki öğrencilerin eşlik çalma dersindeki başarı durumları üzerinde etkili olan unsurun doğrudan piyano çalma ve eşlik çalma becerilerine etki edebilecek bir unsur olan lise mezuniyeti olduğu gözlenmiştir. Diğer iki değişkenin etkili olmadığı anlaşılmıştır. Bu açıdan bakıldığında benzer çalışmaların daha geniş bir katılımcı kitle ile yapılmasının sonuçların genellenebilmesi açısından önemli olduğu söylenebilir. Eşlik çalma becerilerinin çalışılacak grup ya da örneklemeden elde edilecek başka türde değişkenler yardımıyla da incelenmesi, literatüre fayda sağlayacak uygulamalar olarak düşünülebilir.

KAYNAKÇA

- ALBAYRAK, A. S. (2009). *Çok değişkenli istatistik tekniklerin varsayımları*. Kalaycı, Ş. (Ed.) SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- ARSLAN, G. (2015). Ergenlerde psikolojik sağlamlık: bireysel koruyucu faktörlerin rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44), 73–82.
- AYDINLI, D. & TECİMER, B. (2013). Grup piyano öğretiminin müzik eğitimi öğrencilerinin okul şarkılarını eşikleme ve transpoze becerilerinin geliştirilmesine etkisi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 2(2), 10 – 24.
- BABACAN, M. D. (2009). *Müzik eğitimi anabilim dallarında piyanoda eşlik dersi sürecinde caz armonisinin kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- BATIBAY, D. & AYDINOĞLU, O. (2006). Müzik öğretmenliği lisans programında yer alan “eşlik (korepetisyon)” dersinin öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 24, 1 – 26.
- BİLGİN, S. (2006). *Müzik eğitiminde kullanılan şarkıların müzik öğretmenleri tarafından piyano ile eşliklenmesi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi.
- BİLGİN, S. & ŞAKTANLI, S. C. (2007). Okul şarkılarının müzik öğretmeni tarafından piyano ile eşliklenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 130 – 133.
- CANAKAY, E. U. (2007). *Aktif öğrenmenin müzik teorisi dersine ilişkin akademik başarı, tutum, özyeterlik algısı ve yüklemeler üzerindeki etkileri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- ÇEVİK, D. B. ve GÜVEN, E. (2011). İlköğretim müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına piyanoda eşlik yapabilme konusuna ilişkin görüşleri üzerine bir çalışma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(25), 86 – 98.
- ÇEVİK, D. B. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının eşlik dersine bakış açıları ile derste zorlandıkları konulara ilişkin çözüm önerileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 345 – 360.
- DAĞDEVİREN, M. (2006). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik eğitimi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26–28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- DEMİRTAŞ, S. (2011). *İlköğretim 7. sınıf müzik dersinde şarkıların piyano eşlikli öğretilmesinin öğrenci kazanımlarına etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DURMAZ, G. (2009). *Eşlik dersinin öğrencilerin piyano eşlik becerilerinin gelişimi üzerindeki etkileri (Gazi Eğitim Fakültesi örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- GÜN, E. ve DEMİRTAŞ, H. O. (2016). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Eserlerindeki Armonik Yapıyı Analiz Etme Becerileri. *İdil Dergisi*, 5(25), 1387 – 1399.
- KARAKAYA, İ. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Tanrıoğen, A. (Ed.) Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık.
- KARDEŞ, B. (2013). *Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı programlarında kazandırılan eşlik yapabilme becerisinin program hedeflerine ulaşma durumu*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KURTULDU, M. K. (2016). Piyano ile eşliği önemi ve gerekliliğine yönelik ölçeğin geliştirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(35), 323 – 344.
- KURTULDU, M. K. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının piyano ve eşlik çalma becerilerinin karşılaştırılması. *JasssStudies-TheJournal of AcademicSocialScienceStudies*, 67(3), 1-8.
- KÜÇÜKOSMANOĞLU, T. D. (2011). *Müzik eğitimi anabilim dalı öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin eşlik çalma dersine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- PALA, A., ZAHAL, O. ve GÜRPINAR, E. (2016). *Müzik öğretmenlerinin ortaokul müzik derslerinde piyano-org çalgılarını kullanabilme durumları (Malatya ili örneği)*. 2. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi, 26-28 Eylül, E - Bildiriler Kitabı, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- PIJİ, D. (2007). Müzik öğretmeni adaylarına yönelik piyano ile eşlik alanında yeterlik algısı ölçeğinin geliştirilmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(1), 111 – 132.
- PIJİ KÜÇÜK, D. (2015). Müzik öğretmenliği öğrencilerinin piyano eşliği alanındaki öz yeterlik algıları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, (Asos Journal)*, 3(16), 220 – 236.
- PİRLİBEYLİOĞLU, B. ve Akın ŞİŞMAN, Ö. (2017). Piyano dersi öğretim elemanlarının müzik öğretmeni adaylarının piyano performansı hakkındaki görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 29-46.
- SAĞER, T., SAĞAL, O. ve GÜRPINAR, E. (2013). Müzik öğretmenliği programı özel yetenek sınavlarında YGS puanları ile müzik alanı puanları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(1), 541 – 554.
- SERİNKAN, C. ve BARDAKÇI, A. (2007). Pamukkale üniversitesinde çalışan öğretim elemanlarının iş tatminlerine ilişkin bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi*, 12(9), 152 – 163.

- SÖNMEZÖZ, F. (2006). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki eşlik öğretiminin müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- TUFAN, E. (2004). Müzik bilimleri ve müzikoloji bölümleri ile müzik öğretmenliği programı anabilim dalındaki piyano eğitiminin kapsamı ve uygulamadaki görünümü. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 93 – 99.
- TÜRKOĞLU, B. Ö. (2009). *Çok değişkenli normallik testlerinden zpvve cpiçin bir java programı ve uygulaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- ÜNAL, O. ve GÜRSOY, Y. E. (2014). Banka reklâmlarının müşteri tercihlerine etkisi. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(1), 304–314.
- VURAL, L. (2013). Grasha-riechmann öğrenme stili ölçeğinin yapı geçerliği çalışmaları. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4): 481–496.
- YILDIZ, M. A. ve Çevik, G. B. (2016). Evli bireylerin evlilik doyumlarının ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 13(1), 227–242.
- YÜKSEL, K. (2010). *Piyano eşlikli şan performansında eşlikçinin algısal ve psikomotor becerileri, deneyimi ve piyanistik düzeyinin zamanlama uyumuyla ilişkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.